

ARABCI

Do 6.stol na področju arabskega pol., so beduini in nomadi. Ureditev je plemensko rodovni. Skupnosti vodijo šejki. Prva mesta Meka Medina. Trgovci prihajajo v stik z ostalim svetom in z judi in kristjani. Pod tem vplivom se razširi vera Islam. Razširi jo prerok mohamed. Prej so verjeli v svete kamne, drevesa in so politeisti. Islam širi Mohamed in ga zato izženejo iz meke v medino.622 Tu pridobi vojsko in napade meko ter jo osvoji.vera je arabce disciplinirala in jih pripravila na osvajanja. Prodrejo in zavzamejo severno afriko, španijo, vse do indije južno italijo. Prevzamejo novosti-namakalni sistem, kamnite gradnje, dognanja iz znanosti. Razvijejo naravoslovje zgodovinopisje, ustanovijo univerze, prevajajo dela grkov. Vera razpade na šite in sunite(koran+suna). Islama ne vsiljujejo drugim saj so muslimani oproščeni davkov. Poznajo že skoraj krvni obtok.

FRANKI

So germani.Poseljujejo področje francije. Tu so tudi staroselci. Plemstvo se vzdiguje iz bogatih romanov, vojaških poveljnikov, Njaprej so tu številne države potem pa jih združi klodvikv 6 stol(meroving). Sprejme krščansko vero.519 umre državo razdeli na 4 sinove. Pride do bojev in država slabi okrepi se plemstvo in veleposestniki.

. V začetku 7 stol so prisilili vladarja (kloderja da podpiše listino(plemstvo o finanah, sodstvu, postavljanju škofov, vojsko). Leta 613 je dagobert poskušal uničiti samovo plemensko zvezo. MAJORDOMI so upravniki kraljevih poslov, vojaški poveljniki, upravniki posesti. V 8 STOL.državo ogrožajo arabci. Premaga jih karel martel-732 pri potjeju(zemljo daje v beneficij).pred smrtjo razdeli državo svojim dvem sinovom.(pipin mali, karel mali)leta 751 plemstvo razglasi pipina za vladarja. Pomaga papežu in osvoji italijo ter jo podari papežu. Ko umre razdeli državo 2sinova- karlmana in karla(vladar)to je čas razcveta države. Pokori langobarde, bavarce, sase, na novo je pravno uredi. Razdeli jo na 200 grofij. Na meji naredi marke(v marka, koroška marka, furlanska, španska- na čelu so grofje ki imajo več pravic) popravi gospodarstvo, začne kovati denar nadaljuje se pokristjanjevanje(iz irske). Pride do karolinške renesanse, akademija v ahnu(pavel diakon, alkalin- vodja dvorne šole, peter, klement-očisti latinščino. Reformirajo tudi pisavo- karolinška minuskula,814 si državo razdelijo z del-karel plešasti, v del ludvik nemški, srednji del- ludvik pobožni(cesar)

Zadnja preseljevanja

MADŽARI

Ob koncu 9 stol prekoračijo karpate pod vodstvom arpada in naselijo panonsko nižino. Iz nje vdirajo na področje frankovske države, španije in italčije. Porazijo bavarce. Šli so preko slovenije(Vogrsko) Trajajo do leta 1955 ko jih porazi nemški cesar oton 1 na laškem polju pri avsburgu. Po tem se pokristjanijo. Leta 1000 dobijo krono iz rima

SARACENI

So arabci iz S. Afrike. V 9 in 10 stol so vdirali v roparskih vpadih proti Južni Franciji, Siciliji, v Italijo in Istro

VIKINGI

Normani od 9-12 stol. So trgovci in roparji. V 9 stol so švedski normani prodrli preko Rusije proti Bizancu, ki pa ga niso osvojili. Tam se zaposlijo kot najemniki. Del jih ustanovi prve države kijev, Smelensk). So dobri mornarji. Vdirajo v frankovsko državo. Franki jim dovolijo naselitev(Normandija). Leta 1066 so prodrli v Anglijo, kjer premagajo Anglo saksonce. 1000 odidejo v ameriko preko grenlandije. V 11 in 12 stol osvojijo Italijo in Sicilijo. Tu ustanovijo kraljstvo.

SLOVANI

ODNOS DO STAROSELCEV

Prej so tu kelti in iliri. En del staroselcev zaslužni drugi ubijejo nekaj pa jih uide v hribe(Lahi). Od njih prevzamejo ralo, sadjarstvo in **VINOGRADNIŠTVO**.

SAMOVA PLEMENSKA ZVEZA

Slovani ki naselijo področje V alp so polagoma začeli spreminjati način življenja. Opustijo Nomadski način življenja. Pojavijo se vojaški poveljniki ki se povežejo. Ko samo umre(658) zveza razpade. Nekaj jih pokorijo obri ostali pa živijo v karantaniji.

DRUŽBA V KARANTANIJI

Večina prebivalstva so kmetje. Izvolijo kneza(najprej vojaška funkcija). V začetku 8. stol dalje je knez deden. Oboroženo spremstvo kneza so kosezi. Imajo posebno vlogo pri ustoličevanju.

USTOLIČEVANJE

Iz 11 stol. Po smrti starega kneza so izvolili sodnika dežele(začasen vladar) novega kneza oblečejo v kmeta in ga izprašujejo. Tako so mu podelili jkoroško v fevd. Ohrani se do leta 1414.

POKRISTJANJEVANJE

V 8 stol so jih nadlegovali obri. Ker niso dovolj močni prosijo za pomoč nemce za plačilo morajo priznati nadoblast nemcev. Knez borut pošlje Svojega sina in nečaka na neško kjer se pokristjanita. Vrneta se in Hotimir zaprosi za misjonarje v Bizanc. Poslali so Modesta. Širil je po irski metodi(bolj mili). Karantanci se uprejo frankom in zato zgubijo avtonomijo.

Ustanovijo še dva centra za pokristjanjevanje(iniken, frajzig)

KARNIOLA

Viri omenjajo dve pokrajini karantanijo(severno od karavank) in karniolo(južno od karavank). Karniola je antičnega izvora imenuje se po karnih(staroselci) samostojna je do 90 let 9 stol. Potem je pod Franki.

SPODNJA PANONIJA

Bila je rimska provinca v 9 stol je frankovska mejna grofija. Prebivalstvo je bilo slovansko, ostanki obrov in germanov. V njo pribeži knez Pribina(iz velikomoravske) pribeži z sinom Kocljem in ženo. Spodnjo panonijo dobi v fevd, kasneje pa v alot. Ko umre ga nadomesti Kocelj ki s poveže z Rastislavom(knez v veikomoravski). Bizanski cesar mu pošlje dva misionarja(metod in ciril) sestavila sta glagolico. Odnese sta relikvije v rim in se tam zagovarjala zaradi obtožb širjenja krive vere. Metod postane pokrajinski škof, zajamejo ga salzburški škofi, vendar ga na zahtevo papeža izpustijo. Postane škof velikomoravske. Po njegovi smrti njegove učence izženejo. Ti napišejo glagolico.

VELIKOMORAVSKA

V 9 stol nastane nova država vključuje češko, slovaško. Kralj je rastislav. Poveže se z franki in avtonomijo ohrani do prihoda madžarov. Češka ostane kraljevina vendar prizna nadoblast nemcev. Vladajo ji Pšemisli

RUSKE KNEŽEVINE

Prve uredijo vikingi(kijev). Z bizantinci sklenejo dinastično povezavo(dajo za ženo sestro cesarja.

HRVAŠKA

Razvija se posebej notranjost in obala. V 10 stol se izoblikuje kraljevina 1102 priznajo madžarsko nadoblast

RAŠKA DRŽAVA

Je najstarejša država na področju srbije Pridruži se tudi črna gora

MAKEDONIJA

V 9 in 10 stol ustanovijo državo. Imenujejo jih tudi Bolgari. Pokorijo jih bizantinci.

IZVENEVROPSKE DRŽAVE V SREDNJEM VEKU

KITAJSKA fevdalni sistem v obliki mandarin,

AMERIKAJUG kamena doba, SEVERNA poljedelci, SREDNJA visoke civilizacije.

Razvijejo se maji. Ne poznajo kovin. Svetišča na vrhah piramid.

VISOKI SREDNJI VEK

NOVOSTI:plug, triletno kolobarjenje(jaro žito, ozimno žito, praha), komad za konja, Podkve, Jarm za volovsko vprego. Posledica je večji pridelek in potreba po trgovini(obrtniki in trgovci potujejo, kasneje se naseljujejo).

POLITIČNA PODOBA EVROPE

V državah prevladuje fevdalna razcepljenost. Fevdalci imajo vso moč

Zahodna evropa

Konec 10 stol izumrejo karolingi. Pride Hugo . zavzame angleške pokrajine v franciji. Pride Avgust 2, ki poenoti mere in uteži(dobro za trgovce), ter uvaja novo zakonodajo.

ANGLIJA

Naseljena s Sasi . V 10 stol jih združi Wesex leta 1018 jo osvojijo danci, 1066 pa normani.

Naredijo nov davčni sistem

NAMČIJA

Izumrejo karolingi oblast prevzame Saška dinastija. Najpomembnejši je oton 1 (porazi madžare). Pomaga papežu in mu da moč investiture(posvečuje papeže). V 962 postane cesar. V 11 stol izumre ta dinastija pride , Salijska inastija zamenjajo jih Staufovci. Z njimi se ne strinjajo welfi in pride do boja. Konča se z poroko stavfovca z hčerko Welfa(/friderik 1 barbarosa). Udeleži se križarske vojne in pade 20 let ne izvolijo papeža – interegnum. Izvolijo rudolfa Havzburškega. Takoj začne večati dedno zemljo(z porokami in boji). Kasneje pridejo na prestol luxemburžani.

S ITALIJA

To področje se je začelo osamosvajati po smrti karla velikega. Ustanovijo se mestne države(benetke genova) benetke osvojijo zadar kreto peleponez.

AVSTRIJA V upravljanje jo dobijo Babenberžani. Trudili so se da bi naredili kneževino. V do stol se pojavi ime Osterich. V 12 stol so ozemlje povečali na štajersko . v 13 stol to dobijo Havzburžani.

OGRSKA

Postane leta 1000 kraljevina. Razvija se poljedelstvo in živinorja. Rudarstvo na področju slovaške. Razdeljena je na županije. Ker kralj podeljuje posesti plemstvu se župani ustražijo in ga prisilijo v podpis zlate bule(1222)- plemstvo ne daje vojske za posege zunaj mej, ne daje posebnih dajatev, skliče zbor plemstva, če se tega ne drži ga lahko odtavijo. Uzakoni volitve dinastije ko ta izumre.. sredi 15 stol je prišel Matija Hunjedi- razcvet države. ČEŠKA

Je kraljevina vladajo pšemisli. V 14 stol pridejo luksemburžani. Po izumrtju pridejo pod Ogre SKANDINAVIJA v 14 se povežejo v Kalmansko unijo

POLJSKA kraljevina v 10 stol. So pod vplivom rusije. V 13 stol se položaj poslabša zaradi nemcev, ki vdirajo. Pridejo križarji. V 15 stol so jih poljaki porazili.

RUSIJA

V 13 stol se vključi v zlato hordo. Pridejo pod Mongoli ki jih izkoriščajo in nazadujejo gospodarsko in politično. Moskovski knezi pridobivajo moč in moskvo spreminjajo v bodoče glavno mesto 1380 premagajo mongole.

BIZANC po Herakleju slabi. Vasilij 2 jo okrepi . v 2/2 11 stol Bizanc ogoržajo Saddzburški turki. Leta 1095 pozve papež Urban 2 na osvoboditev svetih krajev(kar nej bi bu tud bizanc) Turki v 13 stol. Zavzamejo cel balkanski polotok razen bizanca ki ga v 15 stol zavzamejo z morske strani.

MONGOLI

So osrednje azijsko ljudstvo. Živijo v azijskih stepah. Osvojili so rusijo . Pridejo do Inda in Hrvaške . Vladajo državi zlata horda. Obvladajo tudi perzijo. Mongoli prevzamejo islam in ga razširijo V 15 stol premagajo turke. Z njimi se širijo tudi Cigani (iz Avganistana) razširijo se po vsej evropi.

FRANKOVSKI FEVDALIZEM

Oblikuje se zaradi fevdalne razcepljenosti v srednjem veku in zaradi tega ker ni denarja (edino plačilno sredstvo je zemlja) razvije se že v času merovingov. Ker potekajo med barbari in franki se kmetje zatekajo k veleposestnikom ter v zameno dajo zemljo in svobodo. Najprej plačujejo vojake z zemljo ki jo dajo v trajno last (alot), nato pa z zemljo ki jo dajo v posest dokler nekdo daje vojsko (beneficij). Karel Martel je reorganiziral vojsko. Izoblikuje se hierarhična piramida. Najmanjši fevd je tako velik da z zaslužkom lahko pokrijejo stroške vojske.

KRIŽARSKE VOJNE

So pohodi Evropskih kristjanov za osvoboditev svetih krajev. Dokler so tu arabski sprejemajo vse vere in zato ne ovirajo romarjev, ko pa v 11 stol pridejo sem seldžuski turki, ki so nestrpni. Ogrožajo bizanc in ta prosi za pomoč papeža. Leta 1095 je papež pozval k vojni.

Udeležencem je obljubil odpuščanje. Leta 1096 so odšle dve križarski odpravi. Ena je bila plebejska (vodita peter puščavnik in valter brezžepov) in ne dosežejo niti palestine (grejo po kopnem). Istočasno gre na pot tudi plemiška vojska in leta 1099 zavzamejo jeruzalem. Na področju palestine nastane več križarskih držav. Konec 12 stol je odšla na pot 3ja odprava (filip 2 avgust-francoz, friderik-nemčija, rihard levjesrčni-angleški) Niso dosegli uspehov razen sporazuma z saladinom. Dovolil je obisk kristjanov. V 13 stol so križarji osvojili bizanc in naredijo kraljestvo. Na pot oddide še ena vojska (otroci) - ne doseže uspehov. Križarji spoznajo tkanine, razkošen način življenja, grbe. Ustanovijo 3 rede, ki naj bi varovali popotnike

-red svetega Ivana

nastane v 70 letih 11 stol. Ustanovijo ga trgovci, služi kot zavetišče. Kasneje se pred turki umaknejo na rodos in malto

-templarji

nastane v jeruzalemu, ustanovijo ga francoski vitezi. Skrbijo za denar romarjev in organizacijo

-nemški križarski red.

ustanovijo ga nemški vitezi in se umaknejo v prusijo, tukaj širijo ozemlje z kolonizacijo

OSMANSKI TURKI

Pridejo v 13 stol. Z mongoli. Na področju malezije ustanovijo Emirato. Tu se islamizirajo. Vključujejo se v bizantinsko vojsko. Izrabljajo bizantinske notranje spore ter tako širijo državo. Sredi 14 stol osvojijo prvo področje v evropi (GALIPOLI). Leta 1371 so porazili Makedonce (pri marici), srbe (na kosovskem polju). V začetku 15 stol. So poraženi od mongolov in izgubijo balkan. Šele v 2/2 15 stol se ponovno stabilizirajo in pod vodstvom Mohameda osvaja osvojijo bizanc (1452) oblast širijo na balkan, zavzamejo bolgarijo in transilvanijo. Konec 15 stol porazijo hrvate, 1526 so porazili Madžare (pri mohaču) 1529 pa oblegajo dunaj. Največji obseg doživi v 1/2 16 stol ko obsega s afriko, arabski polotok, turčijo. Je centralistično urejena (vlada suliman zakonodajalec)